

**SANDŽAČKI ODBOR
ZA ZAŠTITU LJUDSKIH PRAVA
NOVI PAZAR**

Adresa OSMANA ĐIKIĆA BR. 2.

Tel/fax 020/29-312

Datum 28. II 1992 god.

Opštinski odbor _____

**INFORMACIJA O KRŠENJU LJUDSKIH PRAVA I DRŽAVNOM
TERORU U SANDŽAKU
(Od 15. maja 1991. do 25. feb. 1992.)**

15. maj 1991. godine, i ✓

1. Hasanagić Iljaz, dipl. ecg. iz Srdjevca kod Bijelog Polja, predsjednik SDA ogranak Bijelo Polje, osuđen na kaznu zatvora od 45 dana, zbog navodnog vrijeđanja milicije. Presudu izrekao sudija Miladin Joksimović iz B. Polja, K. br. 138/91.

26. oktobra 1991. godine, u ✓

2.) U dvorište Husein-pašine džamije u pljevljima bačena eksplozivna naprave ogromne razorne moći od kojemu nastupila oštećenja, i potpuno uništen kiosk Stranke demokratske akcije iz Pljevalja. Organi unutrašnjih poslova izjavili da neznaju ko je podmetnuo eksploziv.

3.) U 2 sata i 15 minuta, izvršen pretres kuće nastavnika Refika Šahmana u selu Lozna opština Bijelo Polje. Porodica mu je maltretirana. Policija prilikom pretresa nije imala pismeni nalog odnosno odobrenje za pretres. Tražili su oružje i materijal o sprovedenom referendumu za autonomiju Sandžaka.

28. oktobra 1991. godine, u ✓

4.) U 1,30 h, u naselju Rakonje opština Bijelo Polje, izvršen brutalan pretres stana narodnog poslanika Vesković Rifata, koji je i aktivista SDA Crne Gore. Maltretirana mu je porodica. Milicija nije imala nalog za pretres. Tražili su materijal za autonomiju Sandžaka.

5.) U 2 sata ujutru, u ulici Loznice u Bijelom Polju organi milicije MUP-a Crne Gore, izvršili Brutalan pretres kuća odbornika SO Bijelo Polje Mevludina Kasumovića. U kasne sate Porodica mu je maltretirana i prepadana. Milicija je vršila pretres bez naloga pod izgovorom da traži materijale od sprovedenog referenduma za autonomiju Sandžaka. Kasumović je aktivista SDA Crne Gore.

22. septembra 1991. godine. u ✓

6.) U Titogradski vojni zatvor pritvoreni si rezervisti-Muslimani, njih 28, svi iz Pljevalja, i to: Polimac Salko, Kriještorac Fevzo, Čuturić Senad, Bakija Hajrudin, Imširović Rasim, Šabanović Aziz, Stupar Asko, Handabaka Safet, Delić Selim, Alihodžić Selim, Prljača Ermin, Harbić Elvedin, Čuturić Mirsad, Hasović Sabit, Djak Esad,

Lukovac Šukrija, Kazaz Muharem, Geljić Izet, Mahmutović Kemal, Hočić Kemal, Djurdjević Jasmin, Imširović Zičro, Košuta Murat, Kadić Nazmija, Čuturić Sabrija, Džinović Mirsad, Delić Senad i Nahodović Izet. Imenovani su stavljeni u pritvor jer su odbili da podju na ratište u Trebinje i Dubrovnik. U vojnom zatvoru su proveli 20 dana, a u civilnom 30 dana, protiv njih je pokrenut krivični postupak.

28. oktobar 1991.godine, *W*

7.) Nakon izvršenog pretresa kuće i dvosatnog maltretiranja, u selu Bistrica kod Bijelog Polja, uhapšen je profesor istorije bez zapošljenja, Dizdarević Abdulah. Organi MUP-a nisu imali nalog za ulazak u stan i pretres. (Poslije hapšenja Dizdarević je proveo u samici 3 dana, a u pritvoru ukupno 15 dana, maltretiran je i vrijeđan, inspektor Bošković iz centra bezbjednosti Bijelo Polje mu je psovao muslimansku majku i prijetio da će ga ubiti. Za svo vrijeme saslušanja Dizdarević je bio vezan za stolicu na kojoj je sjedio.) Organi MUP-a su sve ovo činili pod izgovorom da traže oružje i referendumski materijal o autonomiji Sandžaka.

8.) U 23h noću, 15 naoružanih milicionera i rezervista MUP-a Centra bezbjednosti iz Ivanograda, predvođenih zamjenikom načelnika Odjeljenja bezbjednosti iz Rožaja izvjesnim Stojanovićem, opkolilo je kuću narodnog poslanika i predsjednika Stranke demokratske akcije Crne Gore Haruna Hadžića i njegovog oca Huseina. Milicioneri su grubo upali u kuću i izvršili brutalnu premetačinu kućnog inventara, nisu imali nalog za pretres, nisu pribavili civilne svjedoke i nisu poštovali Hadžićevo pozivanje na poslanički imunitet. Milicija se pravdala da traži oružje i referendumski materijal o autonomiji Sandžaka. Nakon pretresa poslanika Hadžića je milicija sprovela i Centar bezbjednosti u Ivangradu gdje ja zadržan 5 sati na informativnom razgovoru.

9.) U 23h dakle kasno u noći 6 naoružanih mupovaca iz Centra bezbjednosti iz Ivanograda sa uperenim automatskim puškama upalo je u kuću 68 godišnjeg Huseina Hadžića iz Rožaja i izvršilo pretres. Pretres je izvršen samo iz razloga što je Husein Hadžić otac narodnog poslanika i predsjednika SDA crne Gore Haruna Hadžića. Milicija je tražila oružje i referendumski materijal o autonomiji Sandžaka.

10.) U 22h noću inspektori Odjeljenja bezbjednosti iz Rožaja Isah Ademagić i Omer Dautović sa još dvojicom milicionera, upali su u kuću Ćazima Hadžića u selu Balotićima kod Rožaja i izvršili pretres. Nakon pretresa kuće mupovci su uhapsili njegovig sina narodnog odbornika u SO Rožaje, apsolvanta Prištinskog univerziteta Hidajeta Hadžića, i sproveli ga u CB u Ivangrad gdje je nakon informativnog razgovora iako ima odbornički imunitet stavljen u pritvor i tamo zadržan 14 sati. Izgovor milicije za hapšenje i maltretiranje odbornika Hadžića bio je pronalazak referendumskog materijala kod njega o autonomiji Sandžaka.

11.) Oko 21 h u ulici Oslobođenja br. 64. u Rožajama izvršen je upad u kuću Mehdijske Husića, od strane naoružanih pripadnika MUP-a Crne Gore, koji su izvršili brutalan i vandalski pretres. Husić je narodni odbornik u SO Rožaje i predsjednik ogranka SDA za Rožaje.

Milicija je istovremeno izvršila pretres i stana Husićevog brata Ešefa koji stanuje u istoj kući, Izgovor milicije je bio da traže oružje a ustvari tražili su referendumski materijal o autonomiji Sandžaka.

Nakon pretresa Husić Mehdijski je više puta pozivan na informativni razgovor u OB u Rožajama i u CB u Ivangradu.

7. novembar 1991.godine, *u*

18) Više javno tužilaštvo iz Bijelog Polja podnijelo zahtjev Višem sudu-Istražnom sudiji, da sprovede istragu protiv:

-Haruna Hadžića iz Rožaja, Narodnog poslanika u parlamentu Crne Gore i predsjednika SDA Crne Gore,

-Hidajeta Hadžića iz Rožaja, narodnog odbornika u SO Rožaje.

U zahtjevu za sprovođenje istrage se imenovanim stavlja na ~~teret~~ teret da su organizovali i sprovodili referendum za autonomiju Sandžaka. (Kt.br.81/91.).

13.decembar 1991.godine,

19) MUP Srbije je silom priveo i predao Titovužičkom korpusu u garnizonu Raška, radi odvođenja na ratište:

-Nokić Nirvana, studenta, ul. Višegradaska br.3. N. Pazar,

-Rašljanin Safeta, Vozača iz Požege- N. Pazar,

-Pljakić Mirsada iz Slatine, kod N. Pazara,

-Gudžević Mesuda preduzetnika iz N. Pazara,

-Bošnjak Munira inženjera iz Vareva kod N. Pazara.

Od dana privođenja imenovanim se nazna dalji trag.

17.decembar 1991.godine, *u*

20) Milicioneri OB iz Rožaja Murić Sako i Nurković Iso u 7 h ujutru na grub i necivilizovan način došli su kući kod narodnog poslanika i predsjednika SDA Crne Gore, Haruna Hadžića i silom ga sprovedli do Odjeljenja Bezbjednosti u Rožaje a odatle stražarno do Višeg Suda u Bijelom Polju. Hadžiću prije toga nije uručivan nikakav pismeni poziv niti obavještenje, niti je protiv njga bilo doneseno rješenje o sprovođenju istrage.

Istog dana Istražni sudija Višeg suda u Bijelom Polju Branislav Joksimović, ne poštujući imunitet poslanika Hadžića, saslušavao je istog od 10h do 14h. Tek na intervenciju Predsjednika opštine Rožaje Safeta Crnovršanina kod potpredsjednika Skupštine Crne Gore, Hadžić je pušten kući.

17.decembar 1991.godine, *u*

21) Viši sud u Bijelom Polju svojim rješenjem KI. br. 60/91. naredio sprovođenje istrage protiv:

- Haruna Hadžića, narodnog poslanika i predsjednika SDA C.Gore,

- Hidajeta Hadžića, narodnog odbornika u SO Rožaje.

Oba imenovana su iz Rožaja i sud im stavlja na teret organizovanje i učestvovanje u sprovođenju referenduma o autonomiji Sandžaka.

23.decembar 1991.godine, *u*

22) U samom centru Plava uhapšen je Jusuf Radončić autoprevoznik, kojeg je milicija zatim sprovedla u Odjeljenje za narodnu odbranu u ivanград odakle je upućan u Banjalučki korpus, po informaciji tog odjeljenja. Provjerom njegovih roditelja u B. Korpusu nije se mogla dobiti neka bližainformacija o imanovanom, tako da se nezna gdje je.

23. decembar 1991. godine,

23.) Oko 03 h ujutru, na ~~putu~~ u blizini Leposavića, milicija je pretukla Paljevac Ismeta iz Novog Pazara, a maltretirala i šikanirala njegove saputnike; Paljevac Faika i Dupljak Adnana takodje iz Novog Pazara. Naime milicija je u trenutku nailaska Paljevac Ismeta pregledala na putu jedan autobus strane registracije, i obzirom da nije dala znak Paljevcu da stane on je pokušao da zaobidje autobus. U tom trenutku jedan milicioner mu je naredio da stane i izadje iz vozila. Nakon što je on izašao milicioner ga je udario pesnicom u glavu i oborio na zemlju. Ponovo mu je naredio da ustane a potom ga udario koljenom u predjelu stomaka od čega je Paljevac ponovo pao na zemlju. Nakon toga je Paljevca udario nekoliko puta nogom u tijelo. Na intervenciju drugog milicionera koji je bio očevidac svega ovoga? Paljevac i njegovi saputnici su nastavili put za Skoplje, gdje su bili pošli.

2. januar 1992. godine,

24.) U Dvoru na Uni, na Čavić brdu, gdje je bio na odsluženju vojnog rčka, poginuo je vojnik Elesković Mujo iz Ribarića opština Tutin. Poginuli vojnik nije bio na frontu, već je po obavještenju njegove jedinice poginuo nesrećnim slučajem. Vojnik je pogodjen jednim metkom u čelo iz neposredne blizine. Roditelji nisu zadovoljni šturim obavještenjem o smrti svoga sina i sumnjaju da ga je neko namjerno ubio na spavanju ili na drugi podmukao način, jer to nije jedini slučaj u posljednje vrijeme, da vojnici muslimanske nacionalnosti ginu.

3. januar 1992. godine,

25.) Uz pomoć slučajnog prolaznika milicionera, smještena je u neuropsihijatrijsko odjeljenje bolnice u Kosovskoj Mitrovici Kimeta Kahrimanović iz sela Jezgovića opština Tutin. Kada je za to saznao bolničar Rade, iako je bolesnica bila u teškom stanju, on ju je istukao i izbacio vani. U ljekarskom uvjerenju koje je Kimeta pribavila istog dana, stoji da su joj povrede nanesene od drugog lica, da ima modrica i krvnih podliva. Ljekarsko uvjerenje je izdao dr. Zhubi pod brojem 2/92 iz hirurške službe Med. Centra "30. Juli" iz Kos. Mitrovice.

7. januar 1992. godine,

26.) Čaušević Sait iz Tutina, silom je od strane milicije odveden u garnizon Raška i tamo predat radi odvodjenja na ratište. Pošto je odbio da primi oružje i opremu isti je prebačen u vojni istražni zatvor, gdje očekuje sudjenje, zato što je odbio učesće u građanskom ratu. Njegovoj samohranoj majci nije dozvoljeno da posjeti sina, koji se sada nalazi u vojnom zatvoru u Beogradu.

10. januar 1992. godine.

27.) Sandžački odbor za zaštitu ljudskih prava poslao pismo KEBS-u i obavještenje da su 7. i 8. januara 1992 godine, izvršeni bombaški napadi na muslimanske objekte u Pljevljima, Crna Gora.

8. januar 1992. godine, u

28.) Nepoznato lice eksplozivom raznijelo i potpuno uništilo lični automobil Zastavu PZ 138-14, vlasništvo imama Huseinpašine džamije u Pljevljima, Orhana ef. Mahmutovića. Policija nije otkrila počinioca.

13. januar 1992. godine

29.) Nurović Mujesira radnica, iz sela Mura kod Novog Pazara, obratila se Sandžačkom odboru za zaštitu ljudskih prava, s molbom da joj pruže pomoć oko regulisanja lične karte. Imenovana je još 10.04.1991. godine podnijela zahtjev za izdavanje lične karte, ali joj nadležni organi u Novom Pazaru do danas nijesu izdali taj lični dokument niti joj daju argumentovano objašnjenje zašto to ne učine.

14. januar 1992. godine

30.) Opštinskom javnom tužilaštvu u Priboju, obratile su se porodice Bećiragić Jusufa i Kačar Rifata iz Novog Pazara, te Hajradinović Haruna iz Sjenice sa zahtjevom da budu zvanično obaviještene o sudbini imenovanih, koji se već nekoliko mjeseci nalaze u pritvoru po naredjenu toga tužilaštva. Porodice pritvorenih su angažovale advokata Faruka Korenicu iz Kosovske Mitorovice i mole tužilaštvo i istražnog sudiju da postupe shodno članu 196. stav 4. Zakona o krivičnom postupku.

31.) Sandžački odbor za zaštitu ljudskih prava uputio je zvaničan protest MUP-u i vladama Srbije i Crne Gore, gospodinu Lordu Karinktonu, gospodinu De Pinjeiru, gosp. Arensu, KEBS-u, te sredstvima javnog informisanja, povodom milicijskih racija i pretresa kuća i stanova lica muslimanske nacionalnosti, koje su uslijedile nakon antiratnog mitinga organizovanog u Novom Pazaru od strane SDA 12.01.1992. godine. Pretresi, hapšenja, privodjenja i pritvaranja su vršeni u Novom Pazaru, Sjenici, Tutinu, Bijelom Polju, Priboju i drugim mjestima Sandžaka, a izgovor milicije je bio da traže oružje. U protestu je zatraženo da prestanu ta nesnosna maltretiranja, prisilna mobilizacija muslimanskog stanovništva koje odbija da podje na hrvatsko-srpska ratišta.

15. januar 1992. godine

32.) Rješenjem direktora FAP-a iz Priboja Pjevović Vidoja, od 15.01.1992. godine izrečena je mjera prestanka radnog odnosa radniku toga preduzeća Čelović Mirsadu. Razlog izricanja ovje mjere je neprihvatanje radnika da podje na ratište u Hrvatsku.

26. januar 1992. godine

33.) Oko 03^h na putu Novi Pazar - Sarajevo, kod mjesta Uvac u blizini Priboja, inspektori MUP-a Srbije Čavić i Bašić, sa grupom milicionera, oduzeli su Brničanin Safetu i Društinac Ismetu iz Novog Pazara po 45 kg. pršute (suhog mesa). Društinac i Brničanin su namjeravali pršutu odnijeti svojoj porodici u Sarajevo, ali su ih milicioneri u tome sprečili pod izgovorom da je zabranjen izvoz hrane u BiH. Naknadno su ova dvojica obavješteni da su organi MUP-a pomenutu pršutu predali trgovinskim radnjama u Priboju radi prodaje, a njima je rečeno da se mogu žaliti.

27. januar 1992. godine

34.) Rješenjem direktora FAP-a iz Priboja Pjevčević Vidoja, izrečena je mjera prestanka radnog odnosa radniku FAP-a Bajramović Rasimu, zbog toga što se nije odazvao pozivu da podje na ratište u Hrvatsku. U rješenju stoji da je neopravdana izostajanja posla.

28. januar 1992.godine

35) Totić Hajranu iz Novog Pazara, rješenjem opštinskih Organa je naredjeno da se iseli iz stana koji mu je ranije dodijelen kao nužni smještaj, jer su mu isti ti organi porušili kuću. U njegov sadašnji stan iz koga mora da se iseli, useliće se službenisa SUP-a srpske nacionalnosti.

4. februar 1992.godine

36) Nazim Izberović iz Ribarića - Opština Tutin, obavjestio je Sandžački odbor za zaštitu ljudskih prava, da je 4.02.1992.godine oko 9,00 časova u Tutinu milicija uhasila njegovog brata Izberović Mensura radnika na privremenom radu u Luksemburgu. Uhapšenom radniku je oduzet pasoš a potom je sprovedeno garnizona Raška radi prisilnog odvođenja na ratište. Inače Izberović Mensur ima urednu vizu za rad i boravak u inostranstvu koja ga oslabadja mobilizacije, ali organi MUP-a to nisu uvažili kao ni činjenicu da je Izberoviću porodica nastanjena u Luksemburgu gde privremeno živi i radi.

10. februar 1992.godine *u*

37) Rješenjem Načelnika Odjeljenja bezbijednosti iz Rožaja Velizara Vlaovića UP-I br.015-33. od 10.02.1992.godine, oduzet je pištolj marke "Bernardeli" kalibar 7,65 mm, kao i oružni list za isti pištolj br.891 vlasniku Hadžić Husejnu iz Rožaja. Iako Hadžić ima više od 60 godina i lojalan je gradjanin, u obrazloženju stoji da se pištolj oduzima zbog interesa javnog reda i mira i iz bezbijednosnih razloga. Hadžić nikada nije učinio nikakav prekršaj niti krivično djelo, niti je sa bilo kim u zavodi, a pištolj posjeduje 30 godina. Inače sin vlasnika pištolja Harun Hadžić je narodni poslanik u parlamentu Crne Gore i predsjednik SDA (muslimandke stranke), pa se prtpostavlja da je milicija samo iz tog razloga oduzela pištolj imenovanom vlasnika.

25. februar 1992.godine

38) Numanović Selim iz Jošanice kod Novog Pazar obavjestio je Sandžački odbor za zaštitu ljudskih prava, da opštinski organi odbijaju da mu izdaju ličnu kartu za 18-gadišnju kćerku Elmu. Inače porodica Numanović živi u Novom Pazaru već 50 godina gde posjeduje kuću i druge nekretnine. Opštinski organi vlasti svoje postupke obrazlažu time da Numanović nije priložio dokaz (posjedovni list) da se na njega u Novom Pazaru vodi bilo kakva nepokretana imovina. Medjutim ti isti opštinski organi neće Numanoviću da izdaju ni posjedovni list, jer kažu da postoji zabrana prenosa prava vlasništva na nekretninama u ovoj Opštini. Porodica Numanović, koja nije jedini primjer u Novom Pazaru, ima teških problema jer bez lične dokumentacije nije u stanju da ostvaruje svoja svakodnevna gradjanska i ljudska prava, potrebe i obaveze. Inače neposjedovanje ličnih dokumenta je prekršaj po važećim propisima, pa se takva lica (u ovm slučaju Numanović Elma) ne smiju naći u javnom saobraćaju.

SANDŽAČKI ODBOR ZA ZAŠTITU
LJUDSKIH PRAVA

Harun Hadžić, dipl. pravnik.

